

Het bevrijden van de geest

– Trân-Thi-Kim Diêu

Liefde en liefde

Liefde is tijdloos. Ze kent vele vormen: van de meest basale tot de meest verfijnde. Vele factoren spelen daarbij een rol. Als een vriend die de taal niet goed machtig is, hoort: ‘Oh, ik hou van kip’ en ook ‘Ik hou van jou’ kan hij zich afvragen of hij niet net als de arme vogel snel zal worden opgediend. Onze vriend blijkt vegetariër. Gelukkig voor hem, maar niet voor ons, want als hij van groene erwten houdt en ook van ons, kunnen we al weer reden hebben tot zorg. Kortom: we kunnen van eten houden, van boeken lezen, films kijken, genieten van gesprekken met mensen om ons heen en we kunnen ook van hoogstaande idealen en noble daden houden. De term ‘*liefde*’ dient vele doelen, die vaak, zonder dat we dat beseffen, tegenstrijdig zijn.

Trân-Thi-Kim Diêu is voorzitter van de Europese Federatie van de Theosophical Society. Deze inleiding, getiteld *Liberating the Mind*, gaf zij in juli 2007 tijdens het Europese Congres in Helsinki.

Nadat we ideeën en dingen van de objecten van onze liefde hebben verwijderd, slaat deze term vooral op een bepaalde kwaliteit in een relatie. Liefde houdt noodzakelijkerwijs zorg in. Als er geen zorg aanwezig is, kan liefde slechts een droom zijn, een afspraak of een overeenkomst. Liefde zonder zorg is voor een eerlijke geest zelfs niet te bevatten. Liefhebben en zorgdragen kunnen niet worden gescheiden. Liefde geeft de achtergrond, de grondtoon en zorg is er de getuigenis van, haar zichtbare manifestatie. Tussen de twee (liefde en zorg) ligt een psychologische en mentale tussensfeer (of veld), waar zorg nog niet wordt geconcretiseerd, maar waar we het goede voor de geliefde wensen.

Liefde kan tussen mensen gauw leiden tot gehechtheid, bezitsdrang, jaloezie, competitie, wat allemaal tegengesteld is aan liefde. Gedurende de wittebroodsweken laat elke partner zijn of haar beste kanten zien. Maar na deze korte glansrijke periode, keert elk naar de oude gewoontes terug. De diepst verankerde en meest onbewuste van allemaal is afgescheidenheid. Voor beide partijen geldt dat er werkelijk

een 'ik' is dat van 'jou' 'houdt' en de onbewuste zekerheid dat 'ik meer en beter van jou houd dan jij van mij'. Daar mijn vrijheid gelijk is aan die van jou, eindigt het allemaal met het feit dat het voor mij moeilijker is om voor jou te zorgen dan voor mijn hond. Het klinkt hard, maar het is waar: het is veel ingewikkelder om van degenen te houden met dezelfde potenties als van degenen die evolutionair gezien lager ontwikkeld zijn dan wij.

Je kunt gepassioneerd van iemand houden, wat zonder twijfel gevaarlijk is, want je kunt jezelf verliezen. Toch kan dit soms een geschenk van de voorzienigheid zijn, waardoor een bepaalde rigiditeit in een individu wordt doorbroken.

Als de passie echter niet alleen een persoon betreft maar alle levende wezens, stijgt ze boven persoonlijke beperkingen uit. Iemand die alles en iedereen in zijn passie kan omvatten, stijgt daardoor tot op zekere hoogte boven zijn persoonlijke ego uit en omdat hij deel uitmaakt van alle levende wezens, ontvangt hij ook de liefde die hij geeft. Men kan niet voorgeven van de mensheid te houden en vervolgens zichzelf haten. Compassie betekent echter geen uitsluiting van jezelf- wat handhaving van de afgescheidenheid is. Compassie met alle levende wezens betekent vooral, dat ze allemaal prioriteit hebben. Degene die liefheeft is onderdeel van alle levende wezens en heeft lief, zonder enig onderscheid.

Vanuit dit ervaringsniveau is liefde in een relatie geen reddingsboei of dwangbuis, maar veeleer een harmoniserende beweging die goedheid en geluk in het leven brengt. Deze liefde is vrij van lagere passies. Spiritueel leven betekent niet dat men zich moet beroven van deze geschenken die god-

delijk van aard zijn. Door deze geschenken gaan we beseffen dat er één waarde is die boven alle tijdelijkheid uitstijgt: dat is liefde.

Compassie en bewustzijn

Op mentaal niveau kan compassie verschijnen in de vorm van goede wensen. Deze positieve gezindheid hoeft zich niet noodzakelijk op iemand persoonlijk te richten. Het betekent bereid zijn om kalm, zonder droefheid, depressie of opwinding voor het welzijn van allen te handelen. Zelfs vreugde is een soort geluk dat voortkomt uit de afwezigheid van spijt, frustratie of nostalgie, omdat men het 'gebroken hartcomplex' te boven is gekomen. Dit punt is nogal belangrijk. Er wordt naar verwezen in H.P. Blavatsky's meditatiediagram als de laatste illusie die we op het astraal-mentale gebied te boven moeten komen. De geest is uitgebalanceerd, stil, *en vredig vreugdevol*. De geest weet dat hij zichzelf niet langer meer onbewust laat meeslepen door allerlei emoties.

Vanuit deze geestesgesteldheid is men (tamelijk plotseling) in staat te beseffen dat alles in de natuur als een orkest samenwerkt om iets tot stand te brengen wat bedoeld is om iedereen geluk te doen ervaren. De dirigent is onzichtbaar, maar volledig aanwezig door zijn directie en klankvorming. Er is een helder besef dat *geluk* de grondtoon van het muziekstuk is, de grondtoon van het hele evolutionaire plan, het proces, zowel als het doel. Het is een *staat van genade (grace)* waar liefde aan alles, overal en nergens schijnt te ontspringen. Men kan wakker zijn, slapend, dromend, deze variaties doen er niet veel toe en schijnen de algemene staat van de geest niet veel te beïnvloeden.

In deze bewustzijnsstaat bestaat tijd niet. Hoewel dingen veranderen, mensen bewegen, voorwaarden veranderd worden, omstandigheden zich wijzigen, blijft de geest hetzelfde.

Plotseling is er het besef dat wat tot dan toe voor 'het leven' werd gehouden slechts een fractie van het gehele leven is, bewustzijn, onophoudelijk stromend als een brede rivier die altijd in beweging is.

Vanuit deze ervaring *weet* de geest dat zij niet langer *een deus ex machina* of iets vanuit blind geloof kan accepteren, noch kan ze zich er verplicht op afstemmen, want er is dit zien van binnenuit geweest. Het bewustzijn ontvouwt zijn geheimen voor de nauwkeurige observator. *En deze waarnemer kijkt naar het-zelf als hij naar deze bewustzijnsbeweging binnenin kijkt.* [Maar hoe moet je 'een hand met dezelfde hand pakken'?]

Het beëindigen van treurnis is het ten einde brengen van de tijd

Eerder zei ik al dat compassie het einde betekent van verdriet en lijden. Als we verdriet hebben, beperkt de geest (het bewustzijn) zichzelf tot een nauwe ruimte. Benauwdheid is tegengesteld aan de essentie en aard van ruimte: dat is oneindigheid. Zoals het water in een rivier zich een weg probeert te banen om zich te verbinden met de oceaan, probeert ruimte, beperkt door verdriet, voortdurend een weg te vinden om zichzelf te verbinden met het ene bewustzijn. Deze natuurlijke beweging is gelijk aan de zoektocht naar geluk door alle wezens, die halfbewust als ze zijn, in verwarring raken. Door hun onervarenheid handelen ze niet juist. Vanwege hun ongevoeligheid, moeten ze de gevolgen van hun daden dragen. Ze lijden en leren van het lijden.

Stapje voor stapje groeiend, leren ze hun pijn kwijt te raken. Eenmaal grijpt, laten ze het verdriet achter zich. Gevoelig geworden, worden ze van binnenuit door hun intuïtie geleid. Leren houdt op een pijnlijk proces te zijn. Het is een gracieuze en vreugdevolle manier om zich weer te verbinden met de natuurlijke staat van bewustzijn, de essentie van de geest die oneindig is, elders *tathata*, 'zulkheid' genoemd. Daar ruimte zelf oneindig is, is bewustzijn – de zogenaamde innerlijke ruimte – ook oneindig.

Ik zei 'zogenaamd' omdat er maar één ruimte is. De dualistische geest suggereert dualiteit; ze spreekt van een 'innerlijke' en 'uiterlijke' ruimte. Maar ruimte, in zichzelf oneindig, is ondeelbaar. Bewustzijn is ondeelbaar. De natuurlijke zoektocht naar geluk is niet anders dan het intense verlangen naar bevrijding; het wordt ook als Liefde gekwalificeerd. Een theosofische tekst citeert de woorden van Gautama Boeddha: *'Alle manieren om in dit leven religieuze verdienste te verwerven hebben nog voor geen zestiende deel de waarde van Liefde, de bevrijding van de geest. Als iemand in zijn geest voor een enkel moment Liefde voortbrengt is dat een lovenswaardiger daad dan onder de armen drie keer per dag honderd potten voedsel te verspreiden.'*

De zoektocht naar geluk kan dus gezien worden als het oneindige dat het in vormen en materie gevangen eindige tot zich roept.

Polen van oneindigheid – De Mystici

Altijd zijn er vergevorderde zielen die alle levende wezens helpen om tot geluk, bevrijding te komen. Het is geen fantasie om te denken dat dankzij de mystici, goede krachten gevoed worden en in de wereld domineren. Ze leggen

zich strikte morele en fysieke disciplines op om als voorbeelden voor hun leerlingen te dienen en ook om hun concentratiekracht te vergroten. Ze bidden en dragen ceremoniën op (of niet) om theurgie (= goddelijk werk, *Ganesh*) te praktiseren. En ze mediteren het grootste deel van hun tijd, meestal in eenzaamheid, om het bevrijdingsproces te versnellen. *Zij zijn polen van oneindigheid op onze planeet.* Zij handelen als media voor levende halfbewuste wezens om contact te houden met hun ware spirituele aard, hen steunend om verkeerde daden te voorkomen. Ze helpen meer gevorderde wezens door hen de weg te wijzen. En nog verder gevorderde leerlingen helpen ze mentaal op hun weg naar geluk en bevrijding. De hele aarde – het universum zelfs – is hen oneindige dankbaarheid verschuldigd.

Men kan zich erover verwonderen dat zo'n klein aantal de hele mensheid kan helpen. Een waarheid uit het occultisme is *dat alleen kwaliteit telt*. Liefde heeft inderdaad, als ze in een geest (mind) wordt voortgebracht, transcendentale kracht. Dat betekent dat er bevrijding van de geest (mind) is, al is het maar gedurende een enkel moment. Deze kracht maakt de sublimering van materie in geest (spirit) mogelijk. Een daad dus die door de wereld als klein wordt gekwalificeerd, maar die liefdevol – *met de kwaliteit van het oneindige* – wordt uitgevoerd, heeft de kracht om te helen en te bevrijden. Het is heel belangrijk om dit punt te begrijpen, zodat actie op het essentiële niveau wordt ondernomen en niet alleen aan de buitenkant. Het is ook vertroostend om het grotere belang van het essentiële

boven het oppervlakkige in te zien; waar dat zich voordoet is onderscheidingsvermogen werkzaam. Dan kunnen we begrijpen waarom zoveel nadruk gelegd is op de liefde als de kwaliteit waaraan alle andere kwaliteiten ondergeschikt zijn. Dit rechtvaardigt ook een mystiek adagium: *'Heb lief en doe wat u wilt'*. Als oneindigheid op de achtergrond is, kan de wil niet afwijken van het allerhoogste: dat is geluk voor elk en allen.

Zoals al eerder genoemd, wordt liefde op zijn hoogste niveau geconcretiseerd in zorg. Ergens voor te zorgen betekent het welzijn ervan te verzekeren; het is een ervaring van een spirituele orde. Niet alleen mag men zorg dragen, maar het leven zelf zorgt onophoudelijk voor alle wezens 'als haar kinderen'. Volgens een moderne mysticus is het zo dat, *als je lief hebt, het leven op een verrassende manier voor je zorgt*. Hoe kan het anders zijn? Als de achtergrond van de geest verlicht wordt door oneindigheid – het leven zelf – is haar natuurlijke beweging voortdurend voedend en in overvloed gevend. Toch is er geen gever, geen ontvanger, zoals er geen lijdende is. Alles gebeurt natuurlijk, in een eenvoudige beweging, als water vloeiend in een wijde rivier, alles meevoerend naar de oceaan.

Dat Liefde alle harten mag verlichten!

Dat degenen die het leven beschermen gezegend mogen zijn!

Dat alle levende wezens naar geluk mogen weerkeren!

Vertaling: Alice Bouwland